అన్నయ్య నా గురించి లోకనాథంగారికి రాసిన ఇంగ్లీషు ఉత్తరంలోని తెలుగు భావం —

'వీడు నా తమ్ముడు. అక్కడే ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. వీడికి మా వూరంటే వల్లమాలిన అభిమానం. ఖర్మకొద్దీ వీడ్నెవరో దూరంగా అక్కడికి విసిరేసేరు పాపం. గనక వీడి విషయమేమిటో కనుక్కొని, వీలుంటే (నాకు తెలుసు నీ పరపతి) మళ్లీ మా వూరికి బదిలీ చేయించే విధానం ఆలోచించు. నువ్వేదైనా ఆలోచిస్తే మార్గం నిమిషాల్లో కనుపిస్తుంది. ఉంటాను. శేషు.'

ఈ సిఫారసు ఉత్తరాన్ని అన్నయ్య నాకు పోస్టు చేసేడు. ఉత్తర మొచ్చి మూడు రోజులయింది ఈ మూడురోజుల్లో నే నా ఉత్తరాన్ని చాలా తడవలు చదివేను. లోకనాథంగార్ని కలుసుకుని వారికీ ఉత్తర మిచ్చేస్తే—నేను మా వూళ్లో వాలిపోయి నట్టే లెఖ్ఖ! కానీ, ఈ మూడు రోజులూ నేను ఆఫీసు పనిలో తలనిండా మునిగి పోవడంచాత వారిని కలుసుకోలేదు.

మా అన్న సాధారణంగా ఎవరికీ ఎటువంటి ఉత్తరమూ రాయడు. పై పెచ్చు ఇలాటి అవకతవక సిఫారసులంటే వాడికి వొళ్లు మంట. ఇక్కడీవూళ్లో లోకనాథం గారి గురించి నే నింతకుమునుపే విని వున్నాను. వారి 'యశస్సు' తెలుసుకుని నే నెంతో ఆశ్చర్యం చెందేను. వారికీ భూమ్మీదున్న విలువ గణనీయమని నాకు తెలిసిన క్షణం ముందనేకమందికి తెలుసు.

సాక్షాత్తు, ఈ లోకనాథంగారు మా అన్నకి ఆత్మీయులని తెలీదు. నే నీ లోకనాథంగార్నింతకుమునుపు చూడనూ లేదు.

మా ఆఫీసులోనే, శ్రీ వార్ని బాగాతెలిసిన పురుగొకటి వున్నది పురుగుపేరు సీతాపతి. పాపమది విషప్పురుగు మాత్రం కాదు. సాధువు. బహుమెత్తన. అయితేనేం. లోకనాథమనబడే ఒకానొక వింతైన నీడలో బతుకుతున్న మనిషి గనక, సీతాపతి ఎంతో దర్జాగా, ధీమాగా వుంటాడు.

రెండురోజుల క్రితం సీతాపతిని శ్రీవారి తీరుబాట్లవైన మడిగేను. మే మప్పుడు కాంటీన్లో తీరుబడిగా కూర్చునివున్నాం. నేనతి ప్రేమతో అందించిన కాఫీని ఆరగా ఆరగా తాగుతూ సీతాపతి చెప్పేడు.

'వారు ఉథయం నిద్రనుంచి లేస్తారు. ఏడూ, ఎనిమిది మధ్య వారికి తెల్లవారుతుంది. లేచి, కాలకృత్యాలు ముగించి, కాఫీ పుచ్చుకుని హాల్లో కొస్తారు. అక్కడ కొచ్చిన జవాబా యొక్క కష్టసుఖాలు తెలుసుకుని, కారుమీద నగరంలోకి వొచ్చేస్తారు. మధ్యాహ్నం లంచ్, మూడింటి వరకూ నిద్ర. తర్వాత టీ. సాయంత్రం ఆరుగంటలకి మస్తాబై నగరప్రవేశం.

ఇదండీ మాస్టారూ! టూకీగా వారి కార్యక్రమం.'

అందుచేత సరిగ్గా మూడవుతూనే నేను శ్రీ వారింటికి బయలుదేరేను. దార్లో, వారు టీ పుచ్చుకుంటూన్న దృశ్యాన్ని ఆలోచించేను. అప్పుడు వా రెంతో ప్రశాంతంగా వుండగలరని నమ్మేను. నడక వేగం పెంచేను.

నే నా భవనం ముందు నించున్న వేళ సరిగ్గా మూడున్నరయింది.

సాధారణంగా, ఎప్పుడు గూడా దేనికీ భయపడేమనిషిని కాదు నేను. కొంచెమో, గొప్పో రౌడీ వెధవని గూడాను. నేను చదువుకునేరోజుల్లో నా కా పేరున్నట్టు జ్ఞాపకం.

డోంట్ కేర్ గాడిన్నేను. అలాటి దేమిటో ఆ భవనాన్ని చూస్తున్నప్పుడు నేను భయపడిపచ్చేను.

మా ఖుల్లెం గుడిసెగానీ, పాక గానీ కాదు నెంబర్ వన్ పకడ్బందీ డాబా! మా యింటికి అటుపక్కా యిటుపక్కా మేడలున్నాయి. ఆ మేడల్ని చూచి నేనెప్పుడూ భయపడలేదు. అలాగే ఈ నగరంలోనూ, నేను కొన్ని మేడల్నిచూచీ గూడా భయపడలేదు

లోకనాధంగారి మేడని చూచిం తర్వాత ఎందుకో గుండె ఝల్లు మన్నది నెమ్మదిగా లోపలికి ప్రవేశించేను అక్కడి వాతావరణం యావత్తూ మండిపోతూన్న ధరల్లాగా మెరిసిపోతోంది. అక్కడి కొచ్చిపడే గాలి సైతం తెగబలిసిన ఖరీదులా తోచింది మెట్లెక్కేను కాలిజోళ్ళక్కడ విడిచేందుకు సిగ్గుబడి మళ్లా కిందికి దిగేసేను. ఈ ఎక్కడం, దిగడంవల్ల జోళ్ళకున్న మట్టి అద్దంలాటి ఆ గచ్చుమీదున్నట్లు గమనించి బాధపడ్డాను చాలా విసుక్కున్నాను గూడా

జోళ్లని మెట్లకిందే వుంచి, మెట్లెక్కి పైకొచ్చేను. గుమ్మందగ్గిర నించుని గొంతు సవరించుకున్నాను. అంతలోనే, బెదిరిపోయేన్నేను.

ఎవరో ఆడకూతురు, పొందిగ్గా కూచుని సంగీతంలో సంగతి పలికినట్టు కమ్మగా నవ్వడం నేను స్పష్టంగా విన్నాను. అక్కడే ఆగి లోనికి తొంగిచూసేను.

హాల్లో సోఫాలు చాలా వున్నాయి. మరీ అందమైన సోఫాలో ఓ దేవత తలని వెనక్కివాల్చి మేడమీదికి దృష్టి నిలిపి నవ్వేస్తోంది. ఆమెనంటి పెట్టుకున్నట్టు ఆమె పక్కనే ఒక మగవాడు (అతనూ అందంగానే వున్నాడు. మరీ, అతని మీసాలెంతో నాజూగ్గా వున్నాయి) అతను సిగరెట్టు నుసిని ఆష్‌ట్రేలో రాలుస్తూ ఏదో ముచ్చటిస్తున్నాడు.

దేవత కంఠం నాకు స్పష్టంగా కనిపించింది. ఆ కంఠం దరిదాపులంతా వైభవంగావుంది ఆ ప్రాంతమంతా కేవలం బంగారంచాత తయారు కాబడినదని ఫోటో తీసి పేపర్లోవేసి జనంచాత అవుననిపించవచ్చు.

కొందరాడవాళ్లని చూచినప్పుడు వాళ్లేం తింటున్నారో ఆరా తీయాలనిపిస్తుంది నాకు. పొయ్యిమీద వెసట్లో యిన్ని బియ్యమేసి వుడకబెట్టడం మూలంగా తయారైన 'అన్నం'అనే పదార్ధాన్ని ఎవరో నాలాటి దురదృష్టవంతులు మినహా ఆ దేవతలు తినరనిగూడా నే ననుకుంటాను. వాళ్లంతా యాపిల్‌పళ్ళు తిని, ద్రాక్షపళ్ల రసం తాగి, మధ్య మధ్య బంగారాన్ని భోంచేస్తారు కాబోలనుకుంటాను. నాలాగా వాళ్లకి జలుబు చేయదు. అస్సలు జబ్బనేది రానేరాదు ధుఃఖం తెలిదు. ముసలితనం రాదు. మరణించరు. 'ఇక్కడ అందమూ దొరుకును' అనే పాయింటుని వాళ్ళు ప్రచారం చేసేటందుకు ఈ భూమ్మీద కొచ్చివుంటారు. అవునంతె, అదే కరెక్ట్.

ఇంతలో ఆ మగవాడు నన్నుచూసి 'యిస్' అన్నాడు.

అలా 'యస్సం'టే ఏమిటో అర్ధంగాక ఇబ్బంది పడ్డాను ఇందాకటి అతని జోక్ కది (ఎంచేతంటే, ఆ దేవత యింకా తలదించలేదు) పొడిగింపా లేక నన్ను పలకరించే అంటమైన పద్ధతా? (నేను నీళ్లు నమిలేను)

'కమిన్' అన్నాడు.

ఆయనకి నమస్కారం చేసేను. సాక్షాత్తు వారే లోకనాధంగా గ్రహించేను ఆయన లోకనాధం గనకనే ఆ అందాలరాశిని అంత దగ్గిరిగా దాచుకో గలిగేడు

['భళిరా బాబూ' మీ అదృష్టం చూస్తుంటే, నాకు మండిపోతోంది. నా జీవితమ్మీద రోత కలుగుతోంది. నే నిప్పుడు సూయిసైడ్ చేసుకోవాలి. కనీసం, మరో జన్మకైనా మంచి బతుకిస్తానని దేవుడిచాత హామీ పుచ్చుకునిగానీ నేను మళ్లీ ఈ వెధవ జన్మెత్తను గాక ఎత్తను'] వారికి దగ్గిరిగా వెళ్లి నించున్నాను.

అప్పుడా యువతి లలదించి నావేపు చూచింది కరెక్ట్! ఆవిడ నూటికి నూరుపాళ్లు దేవతే! నే ననుకున్నదంతా నిజం. ఆ కళ్లు (చేపలు), ఆ ముక్కు (కోటేరు) ఆ నోరు (బహు తమాషాగా, చిన్నది) అవన్నీ దేవతలకే వుంటాయి. కానీ, ఆమెని పరీక్షగా చూచినవెంటనే సిగ్గుచేతను, అవమానం చేతనూ నేను క్రుంగిపోయేను. 'ఆఫ్టరాల్ నువ్వొ తల్లీ!' అని అనుకున్న మాట నిజమే. కానీ ఆఫ్టరాల్ ఈ దేవత శేనా నే నాశ్రయించబోయేది అని గ్రహించి విలవిల్లాడి పోయేను.

శకుంతల, తన కళ్లలో ఆశ్చర్యాన్నీ మొహంలో యింత ఎక్సైట్‌మెంటునీ నింపుకుని 'వండర్' అన్నది.

ఆ వండరేమిటో నా కొక్కడికే తెలుసు. ఎంత కీర్తికీ, హోదాకీ, వారసురాలైతేనేం — ఆ లోకనాధం గారికేం తెలుసు? గనకనే వారు తెల్లబోయి ఓ లిప్తకాలం శకుంతల వేపూ, మరో లిప్తక్కాలం నావేపూ టకాటకా చూచి, సిగరెట్టు దమ్మొకటి గట్టిగా పీల్చి మవునంగా వుండిపోయేరు.

'నిజమే శకుంతలా! వండరే! నిన్ను ఆశ్రయించేందుకే వొచ్చా న్నేను. నీలో యింత పనుంటుందని నాకా రోజుల్లోనే తెలుస్తే — అప్పుడే నిన్ను చంపేసి వుందును. తెలుసుగా — నే నత్త రౌడీవెధవ నారోజుల్లో ఇప్పుడు నా కోరలూడి పోయాయి. గళ్ల లుంగీ, కారాకిళ్లీ, పలుపుబెల్టూ అన్నీ పోగొట్టుకుని కామన్ క్లర్క్ బోడిగుమాస్తానైపోయేన్నేను. గెలుపు నీది ఐశ్వర్యం, ఆర్భాటం అన్నీ నీవె. నీ యిష్టం శకుంతలా ఇప్పుడు నువ్వేమైనా అను – నన్నుమాత్రం మా వూరికి బదిలీచేయించు. దట్సాల్' అనాలనుకున్నాను. వాటిల్లో ఒక్క మాట గూడా గొంతు పెగిలిరాలేదు

'ఓ దేవుడా! మళ్లీ ఎన్నాళ్లకు చూశా న్నిన్ను' అన్నది శకుంతల ఇంగ్లీషులో.

(నా కేడుపొచ్చేస్తోంది శకుంతల తలిచిన దేవుడే నన్నీపక్షంలో గొప్పవాడిని చేసిపారేస్తే నా చేతికి రెండు పిస్తోళ్లిస్తే టిష్యూ ... టిష్యూ...కాల్చిపారేద్దును. నాకా అదృష్టం లేదంతె)

'మిస్టర్‌రావ్! ఇతను అరవైలో, నాతో పాటు కలిసి చదువుకున్నాడు. బి. ఎ. మేథ్స్ ఏవరేజ్ స్టూడెంట్. అల్లర్లో మాత్రం ఫస్టు. కదు మిస్టర్...'

'నా పేరు వాసు' అన్నాను.

(వసుదేవుడు గాడిదకాళ్లు పట్టుకున్న దృశ్యం నా కళ్లముందు వెలిగింది)

'కరెక్ట్ మిస్టర్ వెంకట వాసుదేవమూర్తి, రోల్ నెంబర్ సెవెంటీఫోర్. మగవాళ్లలో లాస్ట్‌నేమ్ సెవెంటీ ఫైవ్ మిస్ అరుంధతి. షింపాజ్‌నా ఎట్ వైజాగ్. నా నెంబర్ సెవెంటీ ఎయిట్'

'వెరీగుడ్. చాలా గుర్తున్నాయి మీకు.' అన్నాడతను. మిస్టర్‌రావ్!

(మిస్టర్‌రావ్ పేరు లోకనాధంకాదు.

కేశవర్ధిని

షాంపూ

(రోజ్ మరియు శాండల్)

మీ కేశములను పరిశుభ్రంగా, పరిమళంగా ఉంచుతుంది.

తయారు చేయువారు:

కేశవర్ధిని ప్రాడక్ట్స్,

మద్రాసు – 14.

GP-3

ARAVIND LABORATORIES, P. B. 1415, MADRAS-17.

జెలసీ

పైగా—భార్యని భర్త 'మీరు'ని సంబోధించ రాదు. గనక రావ్ శకుంతల భర్త కాదు. అతను ఒక మానవుడు. మంచి 'గీత' గల మగవాడు. అందుచేత అతనీవేళ లోకనాథం స్థానంలో కూచున్నాడు.)

'మీట్ మిస్టర్ రావ్! ఎ ఫ్రెండాఫ్ మైన్.'

నేను రావ్‌ని మీటవ్వకూడదనుకున్నాను. కాని, తప్పలేదు. తెచ్చిపెట్టుకున్న నవ్వుతో కరచాలనం చేసేను. అప్పుడు గూడా ఆ పక్షి శకుంతలకి దూరంగా జరగనూ లేదు. కనీసం లేవనూ లేదు.

వాక్కు మొచ్చిందిగాని కోరెత్తలేక పోయేను.

రావ్ నన్ను కూచోమన్నాడు. ఎదురుగా వున్న సోఫాలో కూచున్నాను.

'ఏదో విశేషం లేకపోతే విశాఖకి రారు. చెప్పండి.' అన్నది శకుంతల.

(ఎలా చెప్పేది? ఏమని చెప్పేది? పోనీ, చెప్పేదేమిటి? నా చిరుగుల బతుకు గురించి, బరువు జీవితం గురించి చెప్పేదా? ప్లీజ్ శకుంతలా నన్ను మావూరికి తోలు శకుంతలా. శకుంతలా ప్లీజ్. నీ చేతులివి శకుంతలా— కళ్ళకద్దుకుని పోతాను శకుంతలా అని యాచించేదా? ఏమీ తోచకుండా వుంది! ఏదొకటి చెప్పాలి. తప్పదు.)

'ఫర్వాలేదు చెప్పండి. రావ్‌గారేం పరాయి వారు కాదు. మా వారికి ఆంతరంగిక స్నేహితులు. చెప్పండి.' మళ్ళీ శకుంతలే అనేసింది.

(తన మొగుడి యొక్క ఆంతరంగిక స్నేహితుడు శకుంతల పక్కగా ఒకే సోఫాలో అంటిపెట్టుకు కూర్చోవచ్చు తప్పులేదు. ఆ మరో పరాయి వెధవ నిక్షేపంగా చూచి భరించవొచ్చు. అదీ తప్పుకాదు. నిన్ను ప్రేమించేను శకుంతలా! అని ఉత్తరం రాసి దాని కింద సంతకం చేయకపోతే తప్పా? బాగుందమ్మోయ్! మంచి పాఠాలే!)

నేను చెప్పేను—

'లోకనాథంగార్ని కలుసుకుందామని వొచ్చేను.'

'అరెరె ... చెప్పేరుకాదు. వారు రాత్రే బొంబాయి వెళ్ళిపోయారు. మరో వారానికి గ్గాని రారు. ఎలా?... అంతర్జంటు మేటరేమైనా వుందా. అభ్యంతరం లేకపోతే నాతో చెప్పండి. అవసరమైతే ట్రంక్ బుక్ చేద్దాం.'

లోకనాథంగారి భార్య నాకు తెలిపిన ఈ

శకుంతల కాపోతె, నేను సర్వం విన్నవించి వుండేవాడిని. కానీ ఇంత తెలిసిం తర్వాత నా దుస్థితిని యిక్కడ మనవి చేయాలని పించలేదు. లోకనాధమయ్యేదీ బ్రహ్మదేవు డయ్యేగి, ఆ మనిషి శకుంతల భర్తయితే నేను ఛస్తే ఏం చెప్పను అందుచేత వెంటనే నేను ప్లేటు మార్చేను

'మరేం లేదు మా బ్రదర్ నాకో ఉత్తరం రాసేడు— పిల్లకై లోకనాధంగార్ని కలుసుకుని త్వరగా అడగమని ఉత్తరమిచ్చి వెం, రోజులైనా పిల్లనేక వాళ్ళ్ని కలుసుకో లేకపోయేను. ఇవాళ తీరుబడి చిక్కింది గదా అని వాస్తే—'

'వారు లేకపోయేరు'

'ఫర్లేదు మరేం ఫర్లేదు. మరోమాటెప్పుడైనా కలుసుకుంటాను. ఆఫ్‌కోర్స్— ఊటీ ప్రయాణం వాయిదా పడితే నేను లోకనాధంగార్ని అతి త్వరలోనే కలుసుకుంటాను.'

'ఊటీనా?'

ఆశ్చర్యపోతూ అడిగింది శకుంతల అప్పుడామె కళ్ళు మరింత పెద్దవయ్యాయి. రావ్ కొంచెం ముందుకి వంగేడు. ఆ స్థితిలో వాళ్ళిద్దర్నీ చూస్తుంటే నాకు చెడ్డసరదా అనిపించింది. ఇక నేను గుర్రం దిగను దిగను గాక దిగను. ఏం? ఎందుకు దిగాలి అసలు? నాకు బదిలీ అయ్యేప్పుడే అవుతుంది కదూ. మా వూరివిూద బెంగ పెట్టుకుని నగానికిసగమై పీనుగనైపోతాను. అయినా సరే, నా చాతకానితనాన్ని, నా అసమర్థతనీ, నా తక్కువతనాన్ని వాళ్ళ ముందుంచను.)

'అవును. ఊటీనే అవుతే ప్రోగ్రామింకా సెటిల్ కాలేదనుకోండి. మొత్తానికి ఎప్పుడో ఒకప్పుడు వెళ్ళక తప్పదు.'

'ఏమిటో విశేషం?' శకుంతలే అడిగింది

చాలా తమాషాగా నవ్వేసేను. నా జేబులో చేయి పెట్టేను. సిగరెట్లయితే వున్నాయి గానీ, అవి బొత్తిగా వర్‌క్వాలిటీ! నా ముందున్న రావ్ రీజెంట్ కాలుస్తున్నాడు. చేతిని గబుక్కున లాగేసేను.

అతను నా అవస్థని గమనించేడు కాబోలు అతని దగ్గరున్న సిగరెట్టు పాకెట్టు నా ముందుంచేడు. దాన్లొంచి ఓ సిగరెట్టు పుచ్చుకుని ముట్టించేను.

(లాగించు వాసూ! లాగించు. ఈ ఛాన్స్ ఛస్తే వొదిలెట్టకు. నువ్విప్పుడు దిగ్రేట్‌వి బెంగపడొద్దు. నీ యిష్టమొచ్చినట్టు వాగేయ్. అనే వాడు లేడు. చూడప్పుడే పక్షి నిన్ను గౌరవించేస్తోంది. అర్భకుల్లా బాబూ! నీ ధాటికి ఆగలేరు మొదలెట్టు)

'సారీ మిస్టర్ రావ్! సిగరెట్లు మర్చిపోయేను.'

'ఫర్లేదు. కాల్చండి.'

'నాకీ మధ్య కొన్ని కొత్త అవకాశాలొస్తున్నాయి శకుంతలగారూ! ఇంతవరకూ పత్రికలూ, రేడియోలూ నన్ను ప్రోత్సహించేయిగదా—'

'అంటే' అడిగేడు రావ్.

'నేను చెప్పడం మరిచేనండోయ్ రావ్‌గారు! వాసుగారు మంచి కథలూ నాటకాలు రాస్తారు. ఈ ఆర్ట్‌వారికి చదువుకునే రోజుల్నుంచే వుండేది.'

ఎంతైనా, శకుంతల నిజమే చెప్పింది. అప్పుడు శకుంతల మళ్ళా నాకు ఓ దేవతలా కనుపించింది.

'ఈజిట్?' అన్నాడు రావ్ ఎంతో ఆశ్చర్యంగానూ, ఆనందంగానూ.

(దేవుడా రక్షించేవ్! ఈ దౌర్భాగ్యుకి జాతకానికి కథలు రాయడమనే అందమైన క్వాలిఫికేషనిచ్చి నన్నింతమంది అదృష్టవంతులమధ్య మాటాడగలతాహతుని ప్రసాదించేవ్. లేకపోతె— ఈ నిర్భాగ్యుడింతకాలం బతికివుండేవాడు కానేకాదు.)

తిరిగి నేను నా కథ ప్రారంభించేను.

'ఇప్పుడేమొ సినిమావాళ్ళ దృష్టిలో తిన్నగా వున్నాను. నా కథొకటి ఈ మధ్య పెద్ద హిట్టయింది. ఒక ప్రొడ్యూసరొచ్చి ఆ కథే కావాలన్నాడు. కొంచెం మార్పులవసరమన్నాడు. శ్రమనుకోకపోతె, మాటలూ నన్నే రాయమన్నాడు. వొప్పుకున్నాను. తప్పలేదు మరి. స్క్రిప్ట్‌వర్కు పూర్తయింది. ప్రొడ్యూసరు స్క్రిప్ట్ చూచి వండర్‌ఫుల్ అనేసేడు. కంప్లీట్ ఔట్‌డోర్‌వర్కు. ఊటీ— లొకేషన్. దాన్లొ తమాషాగావుండే చిన్న పాత్రొకటి నేనే ఖచ్చితంగా వేసితీరాలని పట్టుబడితే దానికీ యిస్సన్నాను. అదీ విషయం.' అన్నాను కసిగా, మత్తుగా.

శకుంతలా, రావ్ యిద్దరూ ఒకేతడవ ముందుకి వొరిగేరు. నాకు ఉత్సాహం రెట్టింపయింది.

'ఈ నెలాఖర్లోగా నేను వెళ్ళాల్సి వుంటుంది'

'హౌ లక్కీ యూ ఆర్!' అన్నది శకుంతల.

'మీరు కథలే రాస్తుంటారా? ఉద్యోగం గట్రా...'

(నాకు తెలుసురా గురూ! ఉద్యోగంలో నీది పెద్ద చెయ్యి అని నీ వాలకమే చెబు

వాటిని తీసేసి దీన్ని తొడుక్కోండి! లేకపోతే మీక్కూడా 'టికెట్' కొనాలి!!

తుంది గనక ఆ ఫీల్డ్‌లో నేను నీకంటే తక్కువే. కాని, తమ్ముడూ—అది గూడా నేను ఛస్తే వొప్పుకోను. కాచుకో.)

అన్ని వివరాలు చెప్పకముందు నా ఉద్యోగ మేమిటో చెప్పవలసివొస్తే నేను సిగ్గుపడి వుండేవాడినే మొగానీ, ఇప్పుడు నేను వాళ్ళిదరి మధ్యా పెరిగిపోయివున్నాను గనక నేనేం చెప్పినా చెల్లుబడి అవుతుందంతే. ఫలానా మంత్రివర్యులు రోడ్డువెంట నడిచే వెడతారు. ఫలానా ప్రముఖ సినీనటుడు బియ్యెంతో నిరాడంబరమ్మైన తాటాగింట్లో కాపురం చేస్తారు, ఫలానా లక్షాధికారి (అతి మంచి వాడు) ఎల్లప్పుడూ నేతబట్టలే ధరిస్తారు—వగైరా వగైరాల్లో, ఆ పెద్దలు సిగ్గుపడరు. పడకూడదు. గనక ఇప్పుడు నాస్థితీ అదే. అందుచేత నే నతి తేలిగ్గా నా విషయం చెప్పగలిగేను—

'గుమాస్తాని. అంతా కలిపి రెండొందలు దాటదు నా జీవితం. పగలంతా ఉద్యోగం రాత్రి కొన్ని గంటలు రచనా వ్యాసంగం. కేవలం ఈ రచనలమీదనే సంపాయిస్తాను త్రీటూ ఫోర్ హండ్రెడ్స్. ఇక ఉద్యోగం మాటంటారా అది మొక్కుబడి.'

ఇది విని వాళ్ళేం మాటాడలేదు. అసలు నేను వాళ్ళకి గుమాస్తాలా కనిపించివుండను బందరనబడే మా వూరు బదిలీకోసం, కాలికి బలపం కట్టుకున్న యాచకుడునని వాళ్ళకి తెలీదు. చవకబియ్యం, కొబ్బరినూనె, లైఫ్ బాయ్ సబ్బు, నెలకింతని చెప్పి చారీచాలని వెచ్చాలు, రెండు మూడు సినిమాలు సరదాగా (మహా వెళ్ళగలిగితే) బెజవాడ వెళ్ళడం లాటి జీవితానికి నేను వారసుడనని వాళ్ళ కస్సలు తెలీదు. దాంతో నేను మరింత పేట్రేగిపోయేను. పైగా—కొన్నేళ్ళనుంచీ నా గుండెల్లో దాక్కున్న కసిగాడా సరిగ్గా అప్పుడే పనిచేసింది కథలు రాసే మనిషినీ, నిమిషానికో కధ చెప్పగల చాతుర్యం వున్నవాడినీ గనక—పాపం, ఆ పసి వాళ్ళని ఆడించి పారేసేను. అ ఆ, ఇ ఈ, ఉ ఊ అని అక్షరాలూ, ఇది కుక్క, ఇది ఆవు అని మాటలూ నేర్పేను. ఆ రావ్‌కి నాలుగు రోజులూ, ఆ శకుంతలకి నాలుగు సంవత్సరాలూ నిద్రపట్టనంత పనిచేసేను.

నాకు జెలసీ ఎక్కువ, నాకు కోపం ఎక్కువ. నాకు దుఃఖం ఎక్కువ. అన్నీ ఎక్కువే. నేను నటుడ్నిగూడాను. ఆ కారణంగా వాళ్ళిద్దరూ నా వాగ్ధాటికి అదిరి పోయేరు రావ్ దగ్గిర మూడు రీజెంట్స్ కాల్చేను. శకుంతల స్వయంగాతెచ్చిన డ్రింక్ తాగేను. వాళ్ళిద్దరూ నా ముందర అతి వినయంగా కూర్చుని నా మాటలూ, నా కలలూ, నా కథలూ అన్నీ నోపిగ్గా విన్నారు.

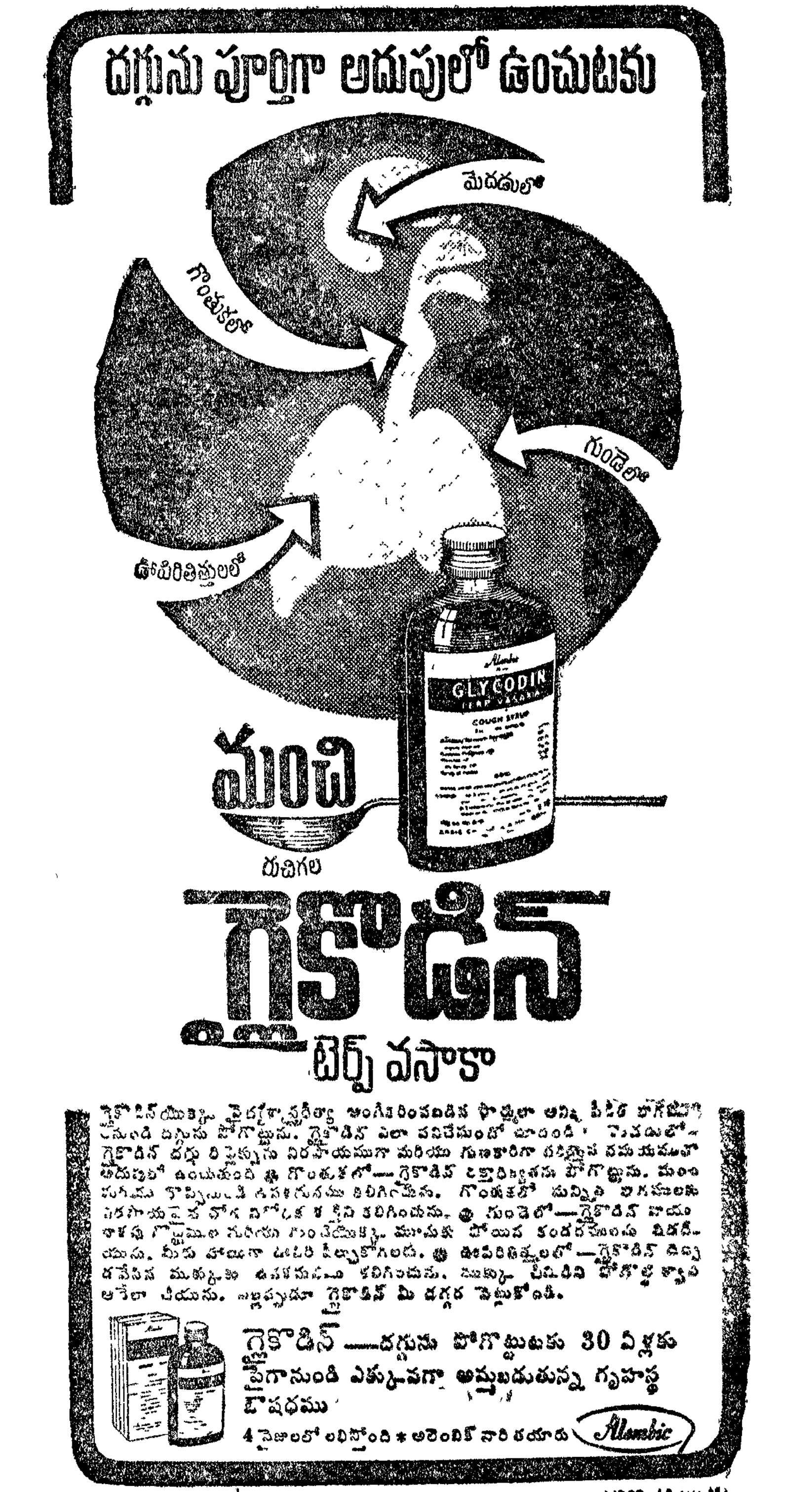

వాళ్ళిద్దరి మధ్యా ఇప్పుడు బాగా ఖాళీ ఏర్పడింది. సోఫాకి ఒకకొసన రావ్, మరో కొసన శకుంతలా కూర్చున్నారు. వాళ్ళిద్దరి మధ్యా మరో మనిషికి చోటుంది. అక్కడ నేను కూచుని కాళ్ళురెండూ సరదాగా కదిలిస్తూ ఇబ్బార్లాడాలన్నంత సరదా కలిగింది.

నాటకాల నటీమణులు నాకు అనేకమంది తెలుసు. వాళ్ళందరూ చెడ్డవాళ్ళని నేను చెప్పను. కొందరు గడుసువాళ్ళున్నారు. గడుసువాళ్ళకి నాటకాలే గాకుండా, ఇతరత్రా చిన్న చిన్న చిట్కాలూ తెలుసు. అతి సామాన్యమైన మనిషిని పట్టుకుని వాళ్ళని ఉత్సాహపరిచే నిమిత్తం 'నువ్వింద్రుడివి, చంద్రుడివ'ని పొగిడి పారేస్తుంటారు. అది వాళ్ళ వృత్తి. వాళ్ళు నాటకాలు వేయవలసి వొస్తే కొన్ని నియమాలు, పద్ధతులు ఇచ్చి తింగా మాట్లాడుతారు ఆ సమయాల్లో వాళ్ళ పక్కన ఎవరో ఒక మగరాజు వుండి తీరాలి వారెవరైనదీ వాళ్ళ కనడసరం మగ తోడు అవసరం అది రూలు ఈనా డిక్కడ శకుంతలనీ, రావ్‌నీ చూస్తుంటే నాకు ఆ జాతిలక్షణం అకస్మాత్తుగా స్ఫురించింది. నవ్వేసేను. వాళ్ళిద్దరూ నన్ను విడ్డూరంగా చూడటం గమనించి చిన్న ఉపకథ చెప్పేను —

'మరేంలేదు. వెనకటిరోజులూ, ఆనాటి మా కాలేజీ, అక్కడ మా గొడవలూ, మా పంతాలూ, ప్రేమలూ — ఇవన్నీ గుర్తుచేసుకున్నప్పుడు నేను నవ్వుకుంటాను. అంతే.' అన్నాను చాలా గొప్పగా.

వెంటనే శకుంతల మాటందుకున్నది.

జెలసీ

'మరొకటి రావుగారూ! ఈ వాసు నాకారోజుల్లో ప్రేమలేఖ రాసేరు. అయితే రాసి దానికింద సంతకం చేయడం మరిచి పోయేరు. పిటీ మా అన్నయ్య వాళ్ళేమో ఈ కేసు ఇన్వెస్టిగేట్ చేసి వాసుగార్ని ముద్దాయిగా నిలబెట్టి చాలా గొడవ చేసేర్లెండి పాపం. అదంతా గొప్ప తమాషా!'

అనేసి గబగబా నవ్వేసింది శ్రీమతి శకుంతలాదేవి కానీ, నాకా నవ్వు దేవత నవ్వినట్టులేదు. కేవలం చీర, రవికా తొడుక్కున్న ఆడది నవ్వినట్టుంది. నాలాగా భోజనం చేసే, నాలాగ దుఃఖించే, నాలాగా జీవించే మనిషి నవ్వినట్టుంది. శకుంతల చెప్పిన ప్రహసనందంతం విని గూడా రావ్ కొంచెమైనా నొచ్చుకోలేదు. పైగా, మందహాసం చేస్తూ అన్నాడు—

'అవును సుమీ! ఈ కథలూ అవీ రాసే రాళ్ళు ఒకప్పుడు ప్రేమపక్షులనే సూత్రాన్ని మీరూ నిజం చేసేరు వాసూ!'

(నా ప్రేమ కదిలింది. ఇది ఆగదు నా ప్రేమలో థ్రిల్ లేదు నా ప్రేమలో జీవం లేదు, సరిగమలు లేవు, సుగంధంలేదు నా ప్రేమ చచ్చి పోయింది. నాకు ప్రేమలేదు చచ్చిన ప్రేమ గుర్తుకొస్తే నేను నిశ్చింతగా బతకలేను ప్రేమ నన్ను ఛీకొట్టింది అవమానించింది. ఈ ప్రేమ చర్చ ఇంతటితో ఆగిపోవాలి. అప్పుడే నాకళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరుగున్నాయి. నేను మళ్ళీ అల్పుడినై పోగలను. వెళ్ళిపోవాలింక. లేవాలి)

నేను లేచి నించున్నాను.

వాళ్ళిద్దరు గూడా లేచి నించున్నారు.

నేను రెండు చేతులూ జోడించేను.

'అప్పుడే వెళ్ళిపోతారా?' శకుంతల బాధగా అడిగింది.

'ఇప్పుడే వెళ్ళిపోవాలి!' అన్నాను తమాగా, రావ్‌తో కరచలనం చేస్తూ కొంచెం గొప్పగా అన్నాను.

'గుడ్ డే మిస్టర్ రావ్! ఐ విల్ సీ యూ ఎగైన్'

రావ్ సిగ్గుపడిపోయేడు.

శకుంతంతో అన్నాను—

'ఏకవాధంగాలొచ్చిం తర్వాత, నేనీ వూళ్ళో వుంటే తప్పకుండా మళ్ళీ వొస్తాను. అందాకా శెలవా మరి!'

'అంటే? వారు లేకపోతే మీరీ యింటికే రారా? అదేం కుదరదు రేపు సండే ఈ యింట్లో మీరు చేయి కడుక్కోవాలి రావ్ గారు కూడా వొస్తారు. మీర్రాకపోతే నా మీద వొట్టు!'

(చచ్చిపోయిన నా ప్రేమ మళ్ళీ బతికిందా? ఈ బతికిన ప్రేమని నే నిప్పుడు భరించగలనా? ప్రేమమీద ఒట్టు ట! భేష్. (ప్రేమ అతిదీనంగా మాటాడుతున్నప్పుడు నా కెందుకో భయం కలుగుతోంది. మళ్ళీ ఏడుపొచ్చే సూచనలు కనుపిస్తున్నాయి. క్విక్. త్వరగా వెళ్ళిపోవాలి పద.)

వాళ్ళతో ఏమీ చెప్పకుండానే బయటకొచ్చేసేను జోళ్ళు తొడుక్కున్న తర్వాత, ఒకరాయిని గట్టిగా తన్నేసి అద్దెగది కొచ్చి చేరేను.

ఆరాత్రే, అన్నయ్యరాసిన సిఫారసు ఉత్తరాన్ని కాల్చి పారేసేను. మంచమ్మీద వాలి పోయి, దిండులో తలదూర్చి వలవలా ఏడ్చేను.

మా వూరు బందరు. అక్కడ రోడ్లు నాకు బాగుంటాయి. అక్కడ మైదానాలు నాకు నచ్చుతాయి. అక్కడ మనుషులందరూ మంచివాళ్ళు. అక్కడ సముద్రం, అక్కడ గాలి, నేల, నీళ్ళు—అన్నీ బాగుంటాయి.

కాని, ఇంతలో నాకావూరు బదిలీకాదు. నేను మనిషిని కాలేను. ●